

ANMELDELSE

Danskere og nordmænd trodsede de barske forhold i Nordøstgrønland og gjorde fangeriet til en levevej.

Fangstmænd i Grønland

AF MOGENS RÜDIGER

I begyndelsen af 1900-tallet begyndte nogle nordmænd og danskere at bosætte sig i det nordøstlige Grønland for at fange polarræve og isbjørne med henblik på at sælge de eftertragtede skind i Europa.

Da bosættelserne hørte op i 1960, endte den epoke i Grønlands historie, der betegnes som fangstmandsperioden.

Da skindenes kvalitet er højest fra dyr fanget mellem november og

april, var det nødvendigt at overvin- tre, ofte mere end én vinter, fordi havet ikke blev isfri om sommeren. Det blev sjældent en overskudsgivende forretning, og når der alligevel blev holdt liv i fangstvirksomheden, så skyldtes det politiske forhold, der udløste både statslig og privat støtte.

Fangsten blev en brik i den langvarige dansk-norske strid om Østgrønland, som den internationale domstol i Haag i 1933 afgjorde til Danmarks fordel, der herved fik suveræniteten over området. Under Anden Verdenskrig og Den Kol-

de Krig øgede behovet for en pålidelig vejrtjeneste igen den politiske interesse i Nordøstgrønland. Slædepatruljen Sirius har siden 1945 overvåget området og ført tilsyn med forsknings- og sportsekspeditionerne.

Den politiske historie er mindre interessant i denne sammenhæng. Beretningen om de mange ekspeditioner og fangstmændenes barske vilkår er fascinerende læsning.

Her optræder rigtige mænd med viltet hår og langt skæg, mænd, der trodser den smukke, men bar-

ske natur, strabadserne, forfrysningerne, skørbug, familiemedlemmers dødsfald og det meget ofte svigtende held med at fange i de opstillede fælder.

Det kan ikke have været drømmen om lettjente penge, eller bare penge, der gjorde fangeriet attraktivt. Den enestående natur, udfordringen, isolationen, freden må være det, der lokkede og fik mændene til at sætte livet på spil.

Forfatteren har samlet en stribe utrolige beretninger og genfortæller dem med sans for både succeserne og tragedierne. En epoke i Nord-

østgrønlands historie er blevet dokumenteret og beskrevet på imponerende vis.

Bogen indeholder ligeledes en fuldstændig liste over de 366 huse, hytter og stationer i området, hvoraf flere er bygningshistorisk interessante opført som de er af sparsomme materialer og masser af kreativitet.

Peter Schmidt Mikkelsen: »Nordøstgrønland 1908-60. Fangstmandsperioden«. 423 sider, illustreret. 398 kr. Indbundet. Aschehoug.

BERLINGSKE TIDNINGE, LØRDAG 5. JANUAR 2002